

Τα ελληνικά εκθέματα στα
μουσεία του κόσμου

Α' ΟΜΑΔΑ

ΧΑΡΗΣ ΜΙΧΑΣ
ΓΙΑΝΝΗΣ ΚΩΤΣΟΥ
ΖΑΧΑΡΟΥΛΑ ΚΟΤΣΩΝΑ
ΓΑΡΥΦΑΛΛΙΑ ΜΠΕΝΟΥ

Β' ΟΜΑΔΑ

ΚΛΑΟΥΣΕΝ ΑΚΟΥΛΛΙ
ΜΑΡΙΑ ΦΥΤΙΛΗ
ΦΩΤΕΙΝΗ ΑΝΤΩΝΙΟΥ
ΠΑΝΑΓΙΩΤΑ ΛΑΖΑΡΟΥ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

•ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο: ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΟΥΒΡΟΥ

•ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο: ΜΟΥΣΕΙΟ ΒΕΡΟΛΙΝΟΥ

•ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο: ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΟΝΔΙΝΟΥ

•ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο: ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΤΕΧΝΗΣ ΝΕΑΣ ΥΟΡΚΗΣ(Μ.Ε.Τ.)

Το Βρετανικό Μουσείο είναι μουσείο της ανθρώπινης ιστορίας και πολιτισμού στο Λονδίνο. Οι συλλογές του, οι οποίες αριθμούν περισσότερα από επτά εκατομμύρια αντικείμενα, είναι από τις μεγαλύτερες και πιο περιεκτικές στον κόσμο και προέρχονται από όλες τις ηπείρους, απεικονίζοντας και καταγράφοντας την ιστορία του ανθρώπινου πολιτισμού από την απαρχή του έως και σήμερα.

Το Βρετανικό Μουσείο ιδρύθηκε το 1753, βασιζόμενο κυρίως στις συλλογές του φυσιολόγου και επιστήμονα Σερ Χανς Σλόαν (*Sir Hans Sloane*). Το μουσείο άνοιξε τις πόρτες του στο κοινό στις 15 Ιανουαρίου 1759 στο Μέγαρο Μόνταγκιου (*Montagu House*) στο Μπλούμσμπερυ (*Bloomsbury*), στο σημείο όπου βρίσκεται το σημερινό κτίριο του μουσείου

1.Τα Γλυπτά του Παρθενώνα

Η Ζωοφόρος του Παρθενώνα αποτελεί ένα από τα πιο σημαντικά εκθέματα στο Βρετανικό Μουσείο. Στο μουσείο στεγάζονται ακόμα 15 από τις 92 μετόπες του Παρθενώνα, καθώς και μια από τις έξι Καρυάτιδες του Ερεχθείου.

Τα Μάρμαρα του Παρθενώνα, γνωστά και ως Ελγίνεια Μάρμαρα, είναι συλλογή γλυπτών που προέρχονται από την Ακρόπολη των Αθηνών. Αφαιρέθηκαν από τον Τόμας Μπρους, 7ο κόμη του Έλγιν, πρέσβη στην Οθωμανική Αυτοκρατορία από το 1799 μέχρι το 1803, και μεταφέρθηκαν στην Βρετανία το 1806

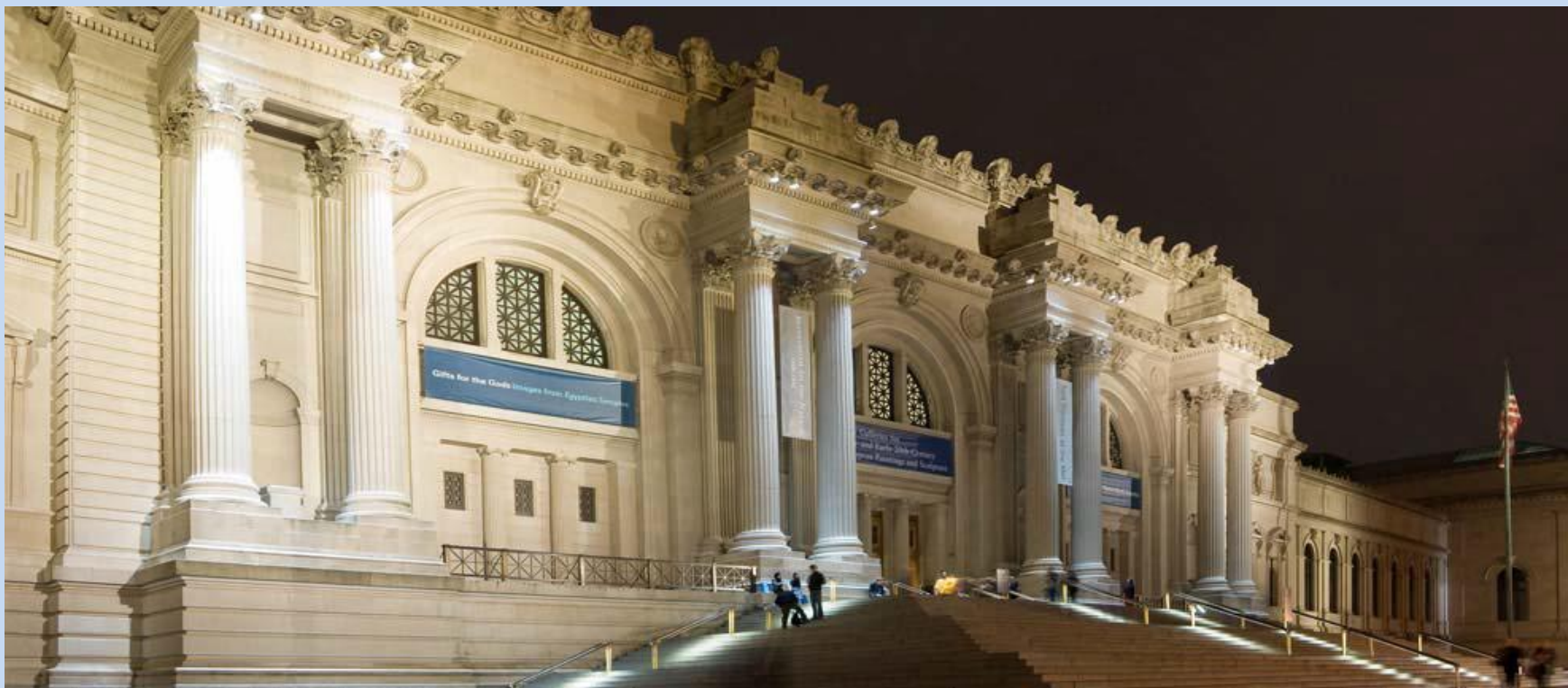

2. Απόλλων του Στράνγκφορντ

Ο τόπος ανεύρεσής του δεν είναι γνωστός, λέγεται όμως ότι βρέθηκε στην Ανάφη των Κυκλάδων. Ονομάζεται έτσι από τον πρώην ιδιοκτήτη του, Πέρσου Σμιθ, 6ο Υποκόμη του Στράνγκφορντ (*Percy Smythe, 6th Viscount Strangford*), ο οποίος εκτός των άλλων είχε διατελέσει πρέσβης στην Οθωμανική Αυτοκρατορία το 1820. Φιλοξενείται σήμερα στο Βρετανικό Μουσείο. Το άγαλμα είναι έργο των αρχών του 5ου αι. π.Χ. Από καλλιτεχνική άποψη δείχνει την ραγδαία εξέλιξη του αρχαίου ρυθμού, ως προς την στάση των χεριών που δεν είναι πλέον κάθετα παράλληλα στο σώμα, αλλά ελεύθερα, σε στάση φυσική και ίσως να κρατούσαν αντικείμενα. Το βάρος του σώματος δεν στηρίζεται εξίσου και στα δύο πόδια, αλλά πέφτει κυρίως στο δεξί πόδι, ελευθερώνοντας το αριστερό σε μια φυσική κίνηση που δίνει χάρη σε όλο το σώμα.

Το Μητροπολιτικό Μουσείο Τέχνης της Νέας Υόρκης (*Metropolitan Museum of Art*, γνωστό και ως *The Met*) είναι ένα από τα μεγαλύτερα και σημαντικότερα μουσεία τέχνης στον κόσμο. Ιδρύθηκε το 1872 και βρίσκεται στην 5η Λεωφόρο στο Μανχάταν. Οι συλλογές του περιέχουν περισσότερα από δύο εκατομμύρια έργα τέχνης και περιλαμβάνουν ξεχωριστούς τομείς Ελληνορωμαϊκής, Μεσαιωνικής, Ισλαμικής, Ασιατικής και σύγχρονης τέχνης, καθώς και φωτογραφιών, ενδυμάτων, όπλων και πανοπλιών και μουσικών οργάνων.

1.Αρπιστής

Τα μαρμάρινα ειδώλια αποτελούν το σπουδαιότερο δημιούργημα του Κυκλαδικού πολιτισμού και ανάμεσα σ' αυτά εξέχουσα θέση κατέχει το αγαλματίδιο του «Αρπιστή». Η χρονολογία κατασκευής του πιθανολογείται ανάμεσα στο 2800 – 2300 π.χ. Όπως τα περισσότερα κυκλαδικά ειδώλια έτσι και το συγκεκριμένο είναι φιλοτεχνημένο από παριανό μάρμαρο, που το χρησιμοποιούσαν σχεδόν αποκλειστικά οι καλλιτέχνες της εποχής, γιατί ήταν ολόλευκο, φωτεινό, χωρίς νερά, σμιλευόταν με ευκολία και έδινε ωραίο αποτέλεσμα. Πρόκειται για ένα έργο μοναδικό και άψογο από αισθητική άποψη στο οποίο κυριαρχεί η ομορφιά της απλότητάς του. Τα αυτιά του είναι κοίλα και μεγάλα, υποδηλώνοντας ενδεχομένως την οξυμένη ικανότητά του ακοή του, ενώ οι μύες στα χέρια του και η κάμψη στους αγκώνες, δηλώνουν ότι πρόκειται για άτομο που συνδυάζει τη δύναμη με την πυγμή, αλλά και την ευαισθησία ως καλλιτέχνης.

2. Άγαλμα του Ηρακλή

Το έκθεμα αυτό ύψους 12.8 εκ., αντιπροσωπεύει τα λιγότερο γνωστά μπρούτζινα αγάλματα. Ο Ηρακλής αποτελούσε πρότυπο δύναμης, ρωμαλεότητας, γενναιότητας, θάρρους, ανδρείας, ζωντάνιας, ομορφιάς και σωματικού κάλλους. Το σώμα του αποδεικνύει την σημαντική θέση της άθλησης στη ζωή των αρχαίων Ελλήνων. Θεωρούσαν πως η πνευματική οξύτητα έπρεπε να συνδυάζεται με την αρμονία του σώματος και τη σωματική ευεξία κατά το ρητό «νους υγιής εν σώματι υγίει». Πιθανόν να κατασκευάστηκε τον 6ο. αι. π.Χ., κατά την αρχαϊκή εποχή με σκοπό να αφιερωθεί σε κάποιο ιερό.

3.Κυκλαδικό γυναικείο ειδώλιο

Το κυκλαδικό γυναικείο ειδώλιο έχει μείνει γνωστό ως «Αριστούργημα του Μπάστη» από τον ελληνοαμερικανό συλλέκτη Χρήστο Μπάστη που το δώρισε στο μουσείο. Πρόκειται για ένα από τα σημαντικότερα εκθέματα του ΜΕΤ αντιπροσωπευτικό της κυκλαδικής εποχής και του πολιτισμού που αναπτύχθηκε τη συγκεκριμένη ιστορική περίοδο. Πιστεύεται πως κατασκευάστηκε μεταξύ του 2600 – 2400 π.Χ. από παριανό μάρμαρο και έχει ύψος 62,79 εκατοστών. Το συγκεκριμένο γυναικείο ειδώλιο επιλέχθηκε γιατί μαζί με τον Αρπιστή αποτελούν χαρακτηριστικά δείγματα του κυκλαδικού πολιτισμού. Αρμονικό και υποβλητικό αποτελεί ύμνο στη γυναίκα και τη συνεισφορά της. Η αυστηρότητα στη μορφή και η ρεαλιστική απόδοση της περιοχής που κυοφορείται η νέα ζωή, η ηρεμία με την οποία ατενίζει την αιωνιότητα την οποία έχει κερδίσει με τη συνεισφορά της στη διαιώνιση του είδους, η γνώση του ρόλου και της αποστολής που έχει αναλάβει, δημιουργούν συγκίνηση και καθησυχάζουν για τη συνέχεια της ζωής.

Στο Μητροπολιτικό Μουσείο Τέχνης υπάρχουν
αντιπροσωπευτικά εκθέματα από την γεωμετρική,
αρχαϊκή και κλασική εποχή.

Γεωμετρική εποχή

Σύμπλεγμα πολεμιστή και
Κενταύρου.

Αρχαϊκή εποχή

Γυναίκες σε οικιακές ασχολίες

Κλασική εποχή

Επιτύμβια στήλη

Το μουσείο του Λούβρου βρίσκεται στο κέντρο του Παρισιού, στις όχθες του Σηκουάνα και εκθέτει 35.000 έργα τέχνης. Ανάμεσα σε αυτά τα εκθέματα ανήκουν και πολλά ελληνικά εκθέματα. Αυτά είναι: Η Αφροδίτη της Μήλου, η Νίκη της Σαμοθράκης, ο Ιππέας του Ramprin, ο Ηρακλής και ο ταύρος της Κρήτης, οι Εργαστίνες.

“Αφροδίτη της Μήλου”

Την περίοδο της Τουρκοκρατίας δεν βρήκαν την ευκαιρία μόνο οι Βρετανοί για να αρπάξουν από την υποδουλωμένη Ελλάδα αρχαιολογικούς θησαυρούς, αλλά και οι Γάλλοι. Το διάσημο άγαλμα της Αφροδίτης της Μήλου, που κοσμεί σήμερα το Μουσείο του Λούβρου, το άρπαξαν από το νησί Γάλλοι αξιωματούχοι το 1821. Εικοσιτέσσερις μέρες πριν από την έναρξη της ελληνικής επανάστασης παρουσίαζαν το απόκτημά τους με καμάρι στα Ηλύσια Πεδία. Ήταν το δώρο του πρεσβευτή της Γαλλίας στην Πόλη, Μαρκησίου Ντε Ριθιέρ, στον βασιλιά Λουδοβίκο το ΙΗ.

“Η Νίκη της Σαμοθράκης”

Η «*Νίκη της Σαμοθράκης*» είναι μαρμάρινο γλυπτό άγνωστου καλλιτέχνη της ελληνιστικής εποχής που βρέθηκε στο ιερό των Μεγάλων Θεών στη Σαμοθράκη, και παριστάνει φτερωτή τη θεά Νίκη.

Στις 15 Απριλίου του 1865, η αρχαιολογική αποστολή του Γάλλου υποπρόξενου Καρόλου Σαμπουαζό, έκανε ανασκαφές στα βόρεια της Σαμοθράκης. Το άγαλμα έφτασε στο Λούβρο στις 11 Μαΐου του 1864, αλλά με σημαντικές ελλείψεις. Είχε βρεθεί σε πολλά κομμάτια, γιατί οι καλλιτέχνες της ελληνιστικής περιόδου συνήθιζαν να φτιάχνουν το γλυπτά σε τμήματα και να τα ενώνουν μετά.

“Ο Ιππέας του Rampin”

Ο *Ιππέας Rampin* (περ. 550 π.Χ.) είναι άγαλμα ιππέα από την αρχαιοελληνική Αρχαϊκή Περίοδο. Το άγαλμα φιλοτεχνήθηκε αριστουργηματικά από μάρμαρο και έχει ίχνη κόκκινου και μαύρου χρώματος. Έχει ύψος 27 εκατοστών.

Η κεφαλή του ιππέα βρέθηκε στην Ακρόπολη Αθηνών το 1877 και δωρήθηκε στο Μουσείο του Λούβρου. Τμήματα του σώματος του ιππέα και του αλόγου βρέθηκαν στην Περσική τάφρο δέκα χρόνια μετά. Η κεφαλή του ιππέα δεν συσχετιζόταν με το υπόλοιπο τμήμα του γλυπτού έως το 1936.

Το άγαλμα αναπαρίσταται με γύψινο εκμαγείο της κεφαλής στο Μουσείο Ακρόπολης, με αριθμό καταλόγου 590, ενώ η κεφαλή παραμένει στο Λούβρο, με αριθμό καταλόγου 3104, όπου αναπαρίσταται με γύψινο εκμαγείο του υπόλοιπου τμήματος.

“Ο Ηρακλής και ο ταύρος της Κρήτης”

Ο “Ηρακλής και ο ταύρος της Κρήτης”, από τη δυτική μετόπη του ναού του Δία στην Ολυμπία (460 π.Χ.), μάρμαρο, 1,60 X 1,50 μ. Προσφέρθηκε στο Λούβρο από την Ελληνική Γερουσία ως δώρο μετά την αρχαιολογική αποστολή των Ντιμπουά και Μπλουέ.

“ Εργαστίνες ”

Οι "Εργαστίνες", ήταν τμήμα της ζωοφόρου του Παρθενώνα και χρονολογείται στο 447-438 π.Χ. Είναι μάρμαρο, ύψος 96 εκ. Χ 2,07 μ. μήκος, το οποίο κάποιοι θεωρούν έργο του Φειδία

Το πέπλο αυτό, που ήταν ένα μεγάλο τετράγωνο ύφασμα, τον ύφαιναν οι "εργαστίνες", δηλαδή οι παρθένες των πιο γνωστών αθηναϊκών οικογενειών καθώς και παντρεμένες ευγενείς γυναίκες. Ξεκινούσαν την ύφανσή του σε μια άλλη γιορτή της Αθηνάς, στα Χαλκεία, στα οποία τιμούσαν την Αθηνά με την ιδιότητά της ως "Εργάνης" και τέλειωναν λίγο πριν τη γιορτή των Παναθηναίων.

Το μουσείο Περγάμου βρίσκεται στο νησί των μουσείων στο Βερολίνο της Γερμανίας. Ξεκίνησε τη λειτουργία του το 1930, και εντός του μουσείου στεγάζονται τα ανακατασκευασμένα οικοδομήματα μεγάλου μεγέθους του βωμού της Περγάμου και της πύλης της αγοράς της Μιλήτου, των οποίων τα μέρη μεταφέρθηκαν από την αρχαία πόλη της Μιλήτου στην Ιωνία. Στο μουσείο υπάρχουν πολλά ελληνικά εκθέματα. Αυτά είναι: βωμός της Περγάμου, το πορτρέτο του Αττάλου του Α΄, Αθηνά Παρθένος.

“Ο βωμός της Περγάμου”

Ο βωμός της Περγάμου (181-159 π.Χ.) αποτελεί ίσως το περισσότερο ακέραιο σωζόμενο γλυπτό σύνολο της Ελληνιστικής περιόδου. Η κατασκευή (διαστάσεων 35,65 μέτρα πλάτος και 33,4 μέτρα βάθος) του έργου ξεκίνησε μετά τις νίκες του Ευμένη επί του Πόντου και της Βιθυνίας και την καθιέρωση της γιορτής των Νικηφορίων. Η Πέργαμος δημιουργήθηκε, με πρότυπο την Αθήνα, γύρω από μια ακρόπολη, πάνω στην οποία κτίστηκε αυτός ο ναός αφιερωμένος στον Δία. Στην πραγματικότητα αποτελούσε έναν ανεξάρτητο τόπο λατρείας, χωρίς να συνδέεται με κάποιο συγκεκριμένο ναό. Το ενδιαφέρον που παρουσιάζει ο βωμός, εκτός βέβαια από τις μνημειακές του διαστάσεις, έγκειται στις ανάγλυφες παραστάσεις της ζωφόρου (ύψους 2,3 μέτρων και μήκους περίπου 120 μέτρων), η οποία κοσμούσε το πόδιο του βωμού. Απεικονίζεται μία πολυπρόσωπη -περίπου στις 100 μορφές χωρίς να υπολογίζονται τα ζώα- και γεμάτη ένταση μάχη μεταξύ των θεών και των γιγάντων.

“Το πορτρέτο του Αττάλου του Α’”

Το πορτρέτο του Αττάλου Α' κατασκευάστηκε στις αρχές του 2ου αιώνα π.Χ. στην Πέργαμο. Την κατασκευή του είχε αναλάβει καλλιτέχνης του οποίου το όνομα δεν μας είναι γνωστό. Είναι ένα από τα πιο αντιπροσωπευτικά πορτρέτα ηγεμόνα της ελληνιστικής τέχνης και αποτελεί μέρος ενός σχετικά μεγάλου μεγέθους αγάλματος που βρισκόταν στην ακρόπολη της Περγάμου.

Αθηνά Παρθένος

Στο κεντρικό αναγνωστήριο της βιβλιοθήκης της Περγάμου, βρισκόταν το άγαλμα αυτό που αποτελούσε αντίγραφο του αγάλματος της Αθηνάς Παρθένου του Φειδία από την Ακρόπολη των Αθηνών. Η θεά φοράει μακρύ πέπλο και αιγίδα (προστατευτικό θώρακα) με γοργόνειο (το αποτροπαϊκό πρόσωπο της Μέδουσας Γοργούς) στο στήθος. Πιθανόν, με το αριστερό της χέρι να στηριζόταν στο δόρυ και στην ασπίδα της, ενώ στο δεξιό κρατούσε μια μικρή φτερωτή Νίκη.